

Život Ježíše Nazaretského po nalezení v chrámu • Esejští

Rudolf Steiner

Jestliže jsem vůbec začal mluvit o tom, co patří k Pátému evangeliu a co dnes má být řečeno, pak jistě uklidnění poskytuje závěr Janova evangelia. Připomeňme si tento závěr, kde se praví, že v evangeliích zdaleka nejsou zaznamenány všechny události, které se staly kolem Ježíše Krista. Kdyby totiž, jak se zde praví, mělo být všechno dopodrobna vypsáno, neměl by celý svět dost místa pro knihy, aby to všechno pojaly. Nelze tedy pochybovat o jedné věci, totiž že kromě toho, co bylo zaznamenáno ve čtyřech evangeliích, se mohlo stát ještě leccos jiného.

Aby to všechno, co mám v úmyslu právě v tomto přednáškovém cyklu sdělit z Pátého evangelia, bylo srozumitelné, chtěl bych dnes začít vyprávěním ze života Ježíše Nazaretského, a sice zhruba od chvíle, na kterou jsme již poukázali při jiných příležitostech, kdy byly sděleny některé menší části Pátého evangelia. Chtěl bych dnes vyprávět o době, která začíná zhruba dvanáctým rokem Ježíše Nazaretského.

Jak víte, byl to onen rok, kdy Zarathuštrovo Já, vtělené v jednom z obou chlapců Ježíšů (v tom, jehož původ popisuje Matoušovo evangelium), přešlo mystickým aktem do druhého chlapce Ježíše, do toho, který je popisován zejména na začátku Lukášova evangelia. Naše vyprávění tedy začneme od onoho roku v životě Ježíše Nazaretského, kdy tento Ježíš Lukášova evangelia přijal Zarathuštrovo Já. Víme, že tento okamžik v životě Ježíše Nazaretského je v evangeliu naznačen vyprávěním o tom, že chlapec Ježíš Lukášova evangelia se cestou na svátky do Jeruzaléma ztratil, a když ho našli, seděl v jeruzalémském chrámu v kruhu učených zákoníků a vyvolával údiv jejich i svých rodičů velkolepými odpověďmi, které dával. Víme ovšem, že tyto významné, velkolepé odpovědi měly svůj původ v tom, že se v tomto chlapci nyní skutečně vynořilo Zarathuštrovo Já a že z této duše působila z hlubokého bohatství vzpomínek jeho moudrost, takže Ježíš Nazaretský tenkrát mohl dát všechny ty překvapivé odpovědi.

Víme také, že obě rodiny se v důsledku smrti náthanské matky na jedné straně a šalomounského otce na straně druhé spojily a tvořily od té chvíle jednu rodinu a že chlapec Ježíš oplodněný Zarathuštrovým Já v této spojené rodině vyrůstal.

Z obsahu Pátého evangelia však můžeme poznat, že to bylo vyrůstání v dalších letech velmi zvláštní a pozoruhodné. Nejprve nabylo o mladém Ježíši Nazaretském jeho nejbližší okolí nesmírně vysoké mínění, a to na základě oné události v chrámu, na základě oněch velkolepých odpovědí, které dával učeným zákoníkům. Spatřovalo v něm takřkajíc nastávajícího zákoníka, spatřovalo v něm toho, kdo dosáhne velmi vysokého, zvláštního stupně učenosti. Ježíšovo okolí do něj vkládalo neobyčejně velké naděje. Lidé začali, abych tak řekl, lapat každé jeho slovo. A i když se přímo předháněli, aby lapili každé jeho slovo, byl Ježíš čím dál mlčenlivější. Posléze byl natolik mlčenlivý, až byl svému okolí mnohdy na nejvyšší míru nesympatický.

Ježíš však ve svém nitru prodělával těžký zápas. Byl to zápas, který se v jeho nitru odehrával přibližně mezi dvanáctým a osmnáctým rokem jeho života. V jeho duši skutečně jako by vzešly poklady moudrosti uložené v jeho nitru, jako by ve formě židovské učenosti zazářilo slunce dávné Zarathuštrovy moudrosti.

Nejprve se to projevovalo tak, jako by tento chlapec s největší pozorností a velmi jemným způsobem přijímal všechno, co pravili četní zákoníci, kteří přicházeli do jejich domu, a jako by díky

zvláštnímu daru ducha dokázal dát na všechno odpověď. Zpočátku tak i doma v Nazaretu překvapoval ty, kdo se tu jako zákoníci objevovali a obdivovali ho jako zázračné dítě. Potom však byl stále mlčenlivější, až nakonec již jen mlčky poslouchal, co říkají druzí. Přitom se mu však v oněch letech v duši vynořovaly velké myšlenky, mravní soudy a zejména významné morální impulzy. Zatímco tak mlčenlivě poslouchal, budilo v jeho duši to, co slyšel od učených zákoníků shromážděných v domě, určitý dojem, ovšem dojem, který mu často působil v duši trpkost.

Měl totiž pocit (a to prosím již v těchto mladých letech), že v tom, co tito zákoníci říkají o starých tradicích, o starých písmech sebraných ve Starém zákonu, musí být mnoho nejistého, tíhnoucího snadno k omylu. Jeho duši však zvláště tísnilo, když slyšel, že v dávných dobách sestupoval duch na proroky, že Bůh sám inspiroval dávné proroky a promlouval k nim a že teď, v tomto pokolení se inspirace úplně vytratily. Zvláště u jedné věci však poslouchal vždy s hlubokým zaujetím, protože cítil, že to, o čem se mluví, se týká jeho samotného.

Tito zákoníci často říkali: Onen vznešený, mocný duch, který například sestoupil na Eliáše, tento duch už nepromlouvá. Ale co stále ještě promlouvá - a o čem se leckterý ze zákoníků domníval, že to slyší jako inspiraci z duchovních výšin - to je sice slabší hlas, avšak hlas, o němž se leckteří domnívají, že ho stále ještě slyší jako hlas samotného Jahveho. Tento zvláštní, inspirující hlas - který byl sice slabším hlasem vnuknutí, hlasem nižšího druhu než duch, který inspiroval dávné proroky, který však přesto představoval něco podobného - nazývali Bat kol. Někteří lidé z Ježíšova okolí tak mluvili o Bat kol. O této Bat kol nám leccos vyprávějí pozdější židovské spisy.

Vložím nyní do tohoto Pátého evangelia něco, co k němu vlastně nepatří a co má pouze vést k objasnění této Bat kol. V pozdější době, po vzniku křesťanství, vypukl spor mezi dvěma rabínskými školami. Proslulý rabi Eliezer ben Horkanus totiž hlásal jistou nauku a na podporu této nauky uváděl - vypráví se o tom i v Talmudu - že dokáže konat zázraky. Tento rabi, jak vypráví Talmud, způsobil, že se jeden karobovník vytrhl ze země a o sto loket dále se zase zasadil, nechal řeku téci obráceně a za třetí se odvolával na hlas z nebes jako na zjevení, kterého se mu dostalo od samotné Bat kol. V protivnické rabínské škole rabího Jošui tomuto učení přesto nevěřili a rabi Jošua namítal: Ať rabi Eliezer nechává na potvrzení své nauky přemísťovat karobovníky z místa na místo, ať nechává téci řeku obráceně, ať se třeba odvolává na velkou Bat kol - v zákonu stojí psáno, že věčné zákony bytí musí být vloženy do lidských úst a do lidského srdce. A jestli nás rabi Eliezer chce přesvědčit o své nauce, pak ať se neodvolává na Bat kol, ale ať nás přesvědčí o tom, co může pochopit lidské srdce.

Vyprávím tento příběh z Talmudu proto, abychom viděli, že Bat kol se záhy po nástupu křesťanství těšila v jistých rabínských školách již jen nepatrné vážnosti. Jistým způsobem však vzkvétala jako inspirující hlas mezi rabíny a zákoníky.

Zatímco zákoníci shromáždění v domě Ježíše Nazaretského mluvili o tomto inspirujícím hlase Bat kol a mladý Ježíš to vše slyšel, pocítil v sobě sám inspiraci hlasu Bat kol. Bylo to něco zvláštního - oplodněním této duše Zarathuštrovým Já získal Ježíš Nazaretský schopnost přijímat rychle všechno, co ostatní kolem něj věděli. Nejenže mohl ve svých dvanácti letech dávat zákoníkům velkolepé odpovědi, ale mohl také ve své hrudi vnímat Bat kol. Ovšem právě tato okolnost inspirace Bat kol působila na Ježíše Nazaretského, když mu bylo šestnáct, sedmnáct let a když často cítil tento zjevující hlas Bat kol, takže ho to přivádělo do trpkých, těžkých duševních zápasů. Neboť Bat kol mu zjevila - a on měl pocit, že to zřetelně vnímá - že není daleko chvíle, kdy v pokračování dávného proudu Starého zákona tento duch už nebude promlouvat ke starým židovským učitelům tak, jak k nim promlouval dříve.

A jednoho dne - pro Ježíšovu duši to bylo něco strašného - měl Ježíš pocit, že mu Bat kol zjevuje:

Nedosahuji už do výšin, kde mi duch skutečně může zjevit pravdu o dalším osudu židovského národa. - To byla strašná chvíle, strašný dojem, který vyvstal v duši mladého Ježíše, když mu jakoby Bat kol sama sdělovala, že nemůže být pokračovatelkou starých zjevení, že se takřikajíc sama označila za neschopnou být pokračovatelkou starých židovských zjevení. Ve svých šestnácti, sedmnácti letech tak měl Ježíš Nazaretský pocit, že se mu ztratila veškerá půda pod nohama, a někdy míval dny, kdy si musel říci: Všechny duševní síly, kterými jsem snad byl požehnán, mě vedou jen k tomu, abych pochopil, že v substanci evoluce židovství už neexistuje možnost vystoupit až ke zjevení ducha Božího.

Vzijme se na okamžik do jeho ducha, do duše mladého Ježíše Nazaretského, jenž ve své duši prodělával takovéto zkušenosti. Bylo to v téže době, kdy pak mladý Ježíš Nazaretský ve svých šestnácti, sedmnácti, osmnácti letech podnikal mnoho cest, zčásti kvůli svému řemeslu, zčásti z jiných důvodů. Na těchto cestách poznával různé kraje Palestiny a zřejmě i některá místa mimo Palestinu. V té době - můžeme to velmi dobře vidět, pokud jasnozřivě nahlížíme do kroniky Akáša - se v krajích Přední Asie, ba dokonce i jižní Evropy, šířil jeden asijský kult, který byl smíchán z různých jiných kultů, který však představoval zejména Mithrův kult. Na mnoha místech nejrůznějších krajů se nacházely chrámy pro službu Mithrovi. Na některých místech se podobala spíše službě Attisovi, v podstatě to však byla služba Mithrovi, byly to chrámy, kultovní místa, na nichž se všude přinášely oběti Mithrovi, Attisovi. Bylo to, dalo by se říci, staré pohanství, jistým způsobem však prostoupené zvyky a obřady Mithrova a Attisova kultu.

Jak silně se tento kult rozšířil i na italský poloostrov, vyplývá například z toho, že kostel sv. Petra v Římě stojí na stejném místě, kde se kdysi nacházelo takové kultovní místo. Musíme dokonce říci i něco, co bude pro nejednoho katolíka znít jako rouhání: slavnostní obřady v kostele sv. Petra a vše, co s nimi souvisí, nejsou ve své vnější podobě až tak nepodobné starému Attisovu kultu, vykonávaném kdysi v chrámu, který stával na stejném místě, na němž dnes tento kostel stojí. A kultus katolické církve je v mnoha ohledech jen pokračováním starého Mithrova kultu.

S tím, co žilo na takových kultovních místech, se Ježíš Nazaretský seznamoval, když teď ve svých šestnácti, sedmnácti, osmnácti letech začal putovat z místa na místo. A později v tom dále pokračoval. Tímto způsobem, tedy vnějším, fyzickým nahlížením, můžeme-li to tak říci, poznával duši pohanů. Na základě onoho mocného děje, kterým byl přechod Zarathuštrova Já do jeho duše, bylo tenkrát v jeho duši ve vysoké míře rozvinuto to, co si jiní mohli osvojovat jen s velkým úsilím, co se však u něj rozvinulo přirozeně - totiž velká jasnozřivá síla. Proto když při takových kultech přihlížel, prožíval něco úplně jiného než ostatní přihlízející. Prožil zde nejednu zážitek, který jím oťrásl. A i když to bude znít jako bajka, musím přesto říci, že když u některých pohanských oltářů vykonával kněz úkony kultu a Ježíš Nazaretský svými jasnozřivými silami přihlížel přinášení obětí, viděl, jak jsou tímto obětováním přitahovány nejrůznější démonické bytosti.

Pozoroval též, že nejedna modla, již vzývali, nebyla obrazem dobrých duchovních bytostí vyšších hierarchií, ale zlých, démonických mocností. A dále pozoroval, že tyto zlé, démonické mocnosti mnohdy přecházely do věřících, do vyznavačů, kteří se takových kultovních obřadů účastnili. Ze snadno pochopitelných důvodů se tyto věci do ostatních evangelií nedostaly. A v podstatě teprve v lůně našeho duchovního hnutí je možné o takových věcech mluvit, protože lidská duše může teprve v naší době skutečně porozumět oněm nesmírným, hlubokým, mohutným zážitkům, jak se v mladém Ježíši Nazaretském odehrávaly dávno před Janovým křtem.

Jeho putování pokračovalo a trvalo až do jeho dvaceti, dvaadvaceti, čtyřiceti let. Byla to vždy trpkost, kterou pociťoval ve své duši, když viděl vládu démonů, démonů jakoby vytvořených Luciferem a Ahrimanem. Viděl, že pohanství to v mnoha ohledech přivedlo dokonce tak daleko, že démoni byli považováni za bohy a že v modlách tu byly obrazy divokých démonických mocností, jež

byly těmito obrazy a kultovními úkony přitahovány a přecházely do modlících se lidí, kteří se v dobré víře účastnili obřadů, a že se těchto lidí zmocňovaly. Byly to trpké zkušenosti, které Ježíš Nazaretský takto musel učinit.

Tyto zkušenosti pak do určité míry skončily zhruba v jeho čtyřiaadvaceti letech. Tehdy měl Ježíš Nazaretský zážitek, který jako nekonečně těžký zážitek navazoval na zklamání způsobené Bat kol. Protože mám o tomto zážitku Ježíše Nazaretského také vyprávět, musím říci, že dnes ještě nejsem schopen uvést, na kterém místě jeho cest se tato událost stala. Scénu samotnou jsem do velmi značné míry správně rozluštit mohl. Avšak místo, kde se tato scéna odehrává, dnes uvést nemohu. Zdá se mi však, že tato scéna se udála při putování Ježíše Nazaretského mimo Palestinu. Nemohu to ale říci s určitostí; scénu samotnou však popsat musím.

Ve dvacátém čtvrtém roce svého života tedy Ježíš Nazaretský přišel na místo, kde byly vykonávány pohanské obřady, kde se obětovalo určitému božstvu. Kolem dokola však byl smutný lid, postižený všelijakými strašlivými duševními i tělesnými nemocemi. Kněží toto kultovní místo už dávno opustili. A Ježíš slyšel, jak tento lid nařiká: Kněží nás opustili, požehnání oběti na nás nesestupuje. Jsme malomocní a nemocní. Jsme ubozí a obtěžka- ní, protože nás kněží opustili. Ježíš se s velkou bolestí díval na tyto ubohé lidi. Zželelo se mu tohoto ztrápeného lidu a v jeho duši vzplanula nekonečná láska k těmto sklíčeným. Lidé kolem dokola si museli povšimnout něčeho z této nekonečné lásky, která vzplanula v jeho duši. Muselo to udělat hluboký dojem na tento nařikající lid, který byl opuštěn svými kněžími i - jak se domníval - svými bohy. A náhle, mohli bychom říci, že jedním rázem povstalo v srdcích většiny těchto lidí něco, co se projevilo tím, že lidé poznali výraz nekonečné lásky v Ježíšově tváři a řekli: „Ty jsi nový kněz, který nám byl seslán.“ A dotlačili ho k obětnímu oltáři, postavili ho na pohanský oltář. A on stál na tom pohanském oltáři a oni očekávali, ba žádali od něj, aby vykonal oběť, a k nim se tak vrátilo požehnání jejich boha.

A zatímco se toto dělo, zatímco ho ten lid vyzvedl na obětní oltář, padl on jako mrtvý, jeho duše byla jakoby vytržena a lid, shromážděný kolem, který věřil, že dostane zpět svého boha, spatřil něco hrozného, totiž že ten, koho považoval za nového kněze seslaného nebesy, padl jako mrtvý. Vytržená duše Ježíše Nazaretského se však cítila pozvednutá do duchovní říše, cítila se jakoby přesazená do oblastí slunečního bytí. A tu slyšela, jak ze sfér slunečního bytí znějí slova, jak je tato duše dříve častěji slyšela skrze Bat kol. Nyní se však Bat kol proměnila a stala se něčím úplně jiným. Hlas také přicházel ze zcela jiného směru a to, co teď Ježíš Nazaretský slyšel, můžeme, když to přeložíme do naší řeči, shrnout do slov, která jsem směl poprvé vyslovit, když jsme před nedávným pokládali základní kámen k naší stavbě v Dornachu.

Víte, že existují okultní povinnosti. Poslušen jedné takové okultní povinnosti jsem tehdy vyslovil to, co skrze proměněný hlas Bat kol uslyšel Ježíš Nazaretský tenkrát, když se stalo, co jsem teď právě vyprávěl. Ježíš Nazaretský uslyšel slova:

Amen!

Vládnou zla,

svědkové uvolňujícího seřázení.

Jinými zaviněná vina vlastního ega

je prožívána ve chlebě vezdejším,

v němž nevládne vůle nebes.

Neboť člověk se odloučil od Vašeho království

a zapomněl Vaše jméno,

Otcové na nebesích.

Co tehdy Ježíš Nazaretský uslyšel jako proměněný hlas Bat kol, nemohu přeložit do němčiny jinak než takto. Jedině takto! Byla to tato slova, jež si s sebou přinesla duše Ježíše Nazaretského, když opět procitla z mdloby, do které upadla při popsané události. A když Ježíš Nazaretský opět přišel k sobě a rozhlédl se po zástupu ztrápených a stísněných lidí, kteří ho vyzvedli na oltář, tento zástup se rozprchl. A když svým jasnozřivým pohledem zabloudil do dále, spatřil spousty démonických postav, démonických bytostí, které byly s těmito lidmi spojené.

To byla druhá významná událost, druhá významná zkušenost v obdobích duševního vývoje, který Ježíš Nazaretský prodělal od svých dvanácti let. Tyto události, které na duši dospívajícího Ježíše Nazaretského udělaly největší dojem, to opravdu nebyly události, které by svým příjemným rázem uváděly duši do jakési blažené nálady. Tato duše musela poznat propasti lidské povahy již v těchto mladých letech, dříve než nastala událost v Jordánu.

Z této cesty se Ježíš Nazaretský vrátil domů. Bylo to v době, kdy zemřel otec, který zůstal doma, v době, kdy bylo Ježíši Nazaretskému asi dvacet čtyři let. Když se Ježíš vrátil domů, žil v jeho duši mocný dojem démonických účinků, které se vmísily do mnoha věcí žijících ve starém pohanském náboženství. Jak už tomu tak ale bývá, že jistých stupňů vyššího poznání lze dosáhnout jen tím, že člověk pozná propasti života, bylo tomu tak do jisté míry i u Ježíše Nazaretského. Okolo dvacátého čtvrtého roku života, na místě, které neznám, pohlédl nekonečně hluboko do lidských duší, do duší, v nichž jako by se soustředilo veškeré duševní hoře lidstva tehdejší doby, a zvláště hluboko se ponořil do moudrosti, která sice duši proniká jako žhavé železo, ale která jí rovněž dává takovou jasnozřivost, že může svým pohledem proniknout dálavy duchovního světa.

Tím, že uslyšel proměněný hlas Bat kol, i on sám jako by se proměnil. V poměrně mladých letech tak byl obdařen klidným, pronikavým duchovním zrakem. Ježíš Nazaretský se stal člověkem, který viděl hluboko do tajemství života, tak hluboko, jako dosud nikdo na Zemi, protože nikdo před ním nemohl tak jako on pozorovat, kam až se může vystupňovat lidská bída. Nejprve viděl, jak lze ztratit půdu pod nohama v důsledku pouhé učenosti. Potom prožil, jak se ztrácejí dárivé inspirace. Pak viděl, jak kultury a obětování, místo aby lidi spojovaly s bohy, přivolávají všelijaké démonické bytosti, které se zmocňují lidí a uvádějí je tak do duševních a tělesných nemocí a bídy všeho druhu. Nikdo na Zemi jistě nepohlédl do veškerého tohoto lidského hoře tak hluboko jako Ježíš Nazaretský, nikdo ve své duši nepocítil tak hluboký cit jako on, když uzel onen lid posedlý démony. Jistě nebyl na Zemi nikdo tak připravený na otázku: Jak jen, jak jen lze učinit přítrž šíření tohoto hoře na Zemi?

Ježíš Nazaretský tak byl obdařen nejen pohledem a věděním mudrce, ale svým životem se určitým způsobem stal zasvěcencem. To poznali lidé, kteří se v té době sešli v jistém řádu, který je světu známý jako řád Esejských. Esejští byli lidé, kteří na určitých místech v Palestině pěstovali něco na způsob tajné služby a tajné nauky. Byl to přísný řád. Kdo do něj chtěl vstoupit, musel projít obdobím přísných zkoušek, trvajícím alespoň rok, většinou však několik let. Svým vystupováním, svou mravností, svou službou vyšším duchovním mocnostem, svým smyslem pro spravedlnost, svým smyslem pro lidskou rovnost, neceněním si vnějších lidských statků a podobně musel prokázat, že je hoden zasvěcení. Když pak byl do řádu přijat, byly zde různé stupně, po nichž stoupal k životu Esejských. Tento život byl spojený s určitým vyloučením a odloučením od ostatních lidí, s přísnou klášterní kázní a s usilováním o určitou čistotu, jímž mělo být odstraněno vše nedůstojné, ať tělesného nebo duševního druhu, a jehož účelem bylo přiblížit se duchovnímu světu. To se projevuje i v mnohých symbolických zákonech esejského řádu.

Rozluštění kroniky Akáša ukázalo, že jméno Esejský pochází nebo přinejmenším souvisí s židovským slovem „essin“ nebo „assin“, to znamená něco jako lopata, lopatka. Esejští totiž jako jediní symbolické znamení nosili vždycky malou lopatku, jako takový odznak, což se v některých řádových společenstvích zachovalo dodnes. V určitých symbolických zvycích se projevovalo i to, co Esejští

chtěli: nesměli u sebe nosit mince, nesměli projít branou, která byla pomalovaná nebo v jejíž blízkosti se nacházely obrazy. A jelikož byl řád Esejských v té době do jisté míry uznávaný i navenek, byly v Jeruzalémě zřízeny zvláštní brány, které nebyly pomalované, tak aby se i oni mohli dostat do města. Jestliže totiž Esejský přišel k pomalované bráně, musel se zase obrátit.

V řádu samotném byly uchovávány staré listiny a tradice, o jejichž obsahu členové řádu zachovávali přísné mlčení. Sami směli učit, ale jen tomu, čemu se naučili v řádu. Každý, kdo do řádu vstoupil, musel mu odevzdat svůj majetek. Počet Esejských byl tenkrát, v době Ježíše Nazaretského, velmi vysoký, bylo jich asi čtyři až pět tisíc. Ze všech koutů tehdejšího světa se v řádu sešli lidé, kteří dodržovali jeho přísná pravidla. Kdykoli měli někde daleko dům, v Malé Asii nebo ještě dále, věnovali ho řádu, a řád tak všude získával malé statky, domy, zahrady, ba dokonce velká pole. Do řádu nebyl přijat nikdo, kdo nevěnoval vše, co se pak stalo společným majetkem Esejských. Všechno patřilo všem, žádný jednotlivec neměl majetek. Existoval na naše dnešní poměry neobyčejně přísný, ale pochopitelný zákon, že takový Esejský směl majetkem řádu podporovat všechny potřebné a obtěžkané, jen ty ne, kdo patřili k jeho vlastní rodině.

V Nazaretu vznikla z takových darů osada Esejských, a tím se řád Esejských dostal do zorného pole Ježíše Nazaretského. K lidem v centru řádu se donesla zvěst o hluboké moudrosti, která se popsáním způsobem vnořila do duše Ježíše Nazaretského; a právě mezi nejvýznamnějšími, nejmoudřejšími Esejskými vyvstala určitá nálada. Vytvořil se mezi nimi určitý prorocký názor: Má-li se svět dále ubírat správným směrem, pak musí povstat zvláště moudrá duše, která bude působit jako mesiáš. Proto pátrali po zvláště moudrých duších. A byli hluboce pohnuti, když se k nim donesla zvěst o velké moudrosti, která povstala v duši Ježíše Nazaretského.

Nebylo tedy divu, že aniž by Ježíš Nazaretský musel projít zkouškami nižších stupňů, Esejští ho jako externistu přijali do svého společenství (nechci říci do řádu samotného) a že i ti nejmoudřejší Esejští byli svým způsobem sdílní a otevření ohledně svých tajemství vůči tomuto moudrému, mladému člověku. Ježíš Nazaretský v řádu Esejských skutečně vyslechl mnoho hlubokého o židovských tajemstvích, která zde byla uchováována, mnohem hlubšího než od zákoníků v domě svého otce. Vyslechl také leccos z toho, co v jeho duši již dříve jakoby osvícením zazářilo prostřednictvím hlasu Bat kol. Zkrátka, mezi Ježíšem Nazaretským a Esejskými nastala čilá výměna myšlenek.

A Ježíš Nazaretský při svém styku s Esejskými, když mu bylo pětadvacet, šestadvacet, sedmadvacet, osmadvacet a ještě o něco více let, poznal téměř vše, co řád Esejských mohl dát. Co mu totiž nebylo sděleno slovy, to se mu ukázalo prostřednictvím všelijakých jasnozřivých vjemů. Ježíš Nazaretský měl důležité jasnozřivé vjemy buďto přímo ve společenství Esejských, nebo o nějaký čas později, doma v Nazaretu, kde na sebe v rozjímavém životě nechával působit síly, které vnikaly do jeho duše a o nichž Esejští nic netušili, které však v jeho duši ožívaly jako důsledek významných rozhovorů s nimi.

Jeden z těchto zážitků, z těchto vnitřních dojmů musíme zvláště zdůraznit, protože může osvětlit celý duchovní průběh vývoje lidstva. Byla to mocná, významná vize, kterou měl Ježíš Nazaretský v určitém vytržení, kdy se mu jakoby v bezprostřední přítomnosti zjevil Buddha. Opravdu, Buddha se Ježíši Nazaretskému zjevil jako důsledek výměny myšlenek s Esejskými. A můžeme říci, že tehdy se mezi Ježíšem a Buddhou odehrál duchovní rozhovor. Patří k mé okultní povinnosti, abych vám sdělil obsah tohoto duchovního rozhovoru, neboť se dnes smíme, ba musíme dotknout těchto významných tajemství evoluce lidstva.

V tomto významném duchovním rozhovoru řekl Buddha Ježíši Nazaretskému asi toto: Kdyby se mé učení zcela naplnilo tak, jak jsem ho učil, pak by všichni lidé museli být jako Esejští. To ale není možné, to byl v mém učení omyl. I Esejští se mohou zdokonalovat jenom díky tomu, že se vydělí z ostatního lidstva; ostatní lidé jsou pro ně nezbytní. Naplněním mého učení by museli vzniknout sami

Esejští. To ale není možné. - To byl významný zážitek, který měl Ježíš Nazaretský díky svému styku s Esejskými.

Jiný zážitek byl ten, že se Ježíš Nazaretský seznámil s ještě mladším mužem, s mužem téměř stejného stáří, který se sblížil - ovšem úplně jiným způsobem - s řádem Esejských, který se však přesto Esejským také tak docela nestal. Byl to Jan Křtitel, který žil ve společenství Esejských jako, řekli bychom, bratr laik. Tak jako Esejští nosil v zimě oděv z velbloudí srsti. Nikdy však v sobě nemohl úplně zaměnit židovské učení za učení Esejských. Protože ale na něj učení Esejských a celý jejich život udělaly velký dojem, žil jako bratr laik jejich životem, nechával se jimi podněcovat, nechával se jimi poněkud inspirovat a zvolna dospíval k tomu, co se o Janu Křtitelem vypráví v evangeliích. Mezi Ježíšem Nazaretským a Janem Křtitelem se odehrálo mnoho rozhovorů. Jednoho dne se stalo - vím, co to znamená, když se tyto věci prostě jen tak vyprávějí, ale nic mě nemůže zadržet; vím, že podle okultní povinnosti teď o těchto věcech musím vyprávět - jednoho dne se stalo, že Ježíš Nazaretský, zatímco hovořil s Janem Křtitelem, viděl, jak Křtitelova fyzická tělesnost jako by zmizela a on měl vizi Eliáše. To byl druhý důležitý duševní zážitek ve společenství s řádem Esejských. Měl však ještě jiné zážitky. Již delší čas mohl Ježíš Nazaretský pozorovat něco zvláštního: Když přišel na místa, kde byli Esejští, kde byly brány bez obrazů, nemohl těmito branami projít, aniž by opět udělal trpkou zkušenost. Ježíš viděl tyto brány bez obrazů, pro něj však na nich byly duchovní obrazy; jemu se po obou stranách takové brány se mu pokaždé zjevilo to, co jsme v různých duchovně-vědeckých úvahách poznali pod jmény Ahriman a Lucifer. A v duši mu pozvolna vyvstal pocit, dojem, že odpor Esejských k obrazům na branách musí mít nějakou souvislost s vyvoláváním takových duchovních bytostí, jak je uzel na těchto branách, že tyto obrazy na branách jsou vyobrazením Lucifera a Ahrimana. Toho si Ježíš Nazaretský často všiml, takové pocity často vystupovaly v jeho duši.

Kdo něco takového zažije, ten nemá pocit, že by měl o těchto věcech hned nějak zvlášť hloubat; tyto věci působí totiž na duši příliš ořesně. Člověk také velmi záhy cítí, že lidské myšlenky nestačí na to, aby je postihly do dostatečné hloubky. Myšlenky pak nepovažuje za způsobilé k tomu, aby k těmto věcem pronikl. Dojmy se však nejen vnoří hluboko do duše, ale stanou se součástí samotného duševního života. Člověk se cítí jakoby spojený s tou částí své duše, v níž nasbíral takové zážitky, cítí se jakoby spojený s těmito zážitky samotnými a nese si je dál životem.

Ježíš Nazaretský tak životem nesl tyto dva obrazy, obraz Lucifera a obraz Ahrimana, které často viděl na branách Esejských. Zprvu to nezpůsobilo nic jiného, než že si uvědomil, že mezi těmito duchovními bytostmi a Esejskými panuje určité tajemství. A účinek, který to mělo na jeho duši, vstupoval do jeho porozumění si s Esejskými; od té doby, co měl Ježíš Nazaretský v duši tyto zážitky, už si s Esejskými tolik nerozuměl. V jeho duši totiž žilo něco, o čem před Esejskými nemohl mluvit, protože v jeho slovech jako by se pokaždé něco zadržlo; vždycky se mezi ně postavily jeho zážitky z bran Esejských.

Jednoho dne, když po zvláště důležité, významné rozmluvě, v níž se hovořilo o mnoha nejvyšších duchovních věcech, Ježíš Nazaretský vycházel branou hlavní budovy Esejských a narazil, jakmile procházel branou, na postavy, o nichž věděl, že to je Lucifer a Ahriman. A viděl, jak Lucifer a Ahriman prchají od klášterní brány Esejských. A do jeho duše se vnořila otázka. Ale ne tak, jako by se býval ptal on sám, jako by se býval ptal svým rozumem; s hlubokou elementární silou se v jeho duši vynořila otázka: Kam prchají, kam prchají Lucifer a Ahriman? - Věděl totiž, že k útěku je donutila svatost kláštera Esejských. A v jeho duši se uhnízdila otázka: Kam jen prchají? - A už jeho duši neopustila a páčila v jeho duši jako oheň; hodinu co hodinu, ba minutu co minutu ji v následujících týdnech musel prožívat. Když po onom duchovním rozhovoru, který vedl, opouštěl brány hlavní budovy Esejských, rozhořela se v jeho duši otázka: Kam jen prchají Lucifer a Ahriman?

Co Ježíš Nazaretský pod dojmem této otázky žijící v jeho duši dělal dál, poté co prožil, že se staré

inspirace ztratily a náboženství a kultury byly zkažené démonickými silami, a poté, co uslyšel proměněný hlas Bat kol, když u oltáře onoho pohanského kultu upadl do mdlob, a musel si klást otázku, co znamenají slova Bat kol, a co znamená to, o čem jsem právě hovořil, tedy že duše Ježíše Nazaretského se teď ptala: Kam jen přechají Lucifer a Ahriman? - o tom budeme, milí přátelé, hovořit zítra.

Kristiania (Oslo), 5. října 1913

GA 148